

Samordningsförbundet
Roslagen

Samverkan mellan Arbetsförmedling, Försäkringskassan, Region Stockholm samt Stockholm läns nordostkommuner; Danderyd, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Norrtälje och Österåkers kommun.

Kartläggning och behovsanalys inför 2026

Förbundschef Sophia Dahlgren 2025-11-11

Innehåll

Inledning och tillvägagångssätt	2
Omvärldsanalys	3
Vad säger medlemmarna?	4
Vad säger målgruppen?	5
Evidens och forskning.....	6
Andra projekt att snegla på	7
Statistik offentlig försörjning	8

Inledning och tillvägagångssätt

Samordningsförbundet målgruppen utgörs av kommuninvånare i arbetsför ålder som bor inom förbundets geografiska område och som är i behov av samordnat stöd för att kunna uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga. Målgruppen uppskattas uppgå till cirka 4 000 personer. Sekundärt arbetar förbundet även med att stärka medlemsparters tjänstemän i deras arbete med den primära målgruppen men även samverkan parter emellan.

Förbundets huvudsakliga uppgift är att arbeta utifrån medlemmarnas och målgruppens behov. Det är därför viktigt att förbundet tar hänsyn till de utmaningar och behov som medlemmarna och målgruppen lyfter.

Årligen genomför förbundet ett gemensamt medlemssamråd och enskilda medlemssamtal för att samla in underlag till styrning och prioritering inför styrelsens beslut om planering och budget för år 2026. Under det innevarande år har både individuella intervjuer och gruppintervjuer genomförts med deltagare för att identifiera målgruppens behov.

Dessa kvalitativa data tillsammans med kvantitativ statistik om målgruppen och en omvärldsanalys sammanställs i denna rapport som ett underlag till kommande beslut.

Omvärldsanalys

•Nya riktlinjer om FINSAM

Försäkringskassan fick regeringsuppdrag att under 2024 se över FINSAM lagstiftningen. Detta medförde nya riktlinjer från det nationella rådet; bland annat att samordningsförbund inte får ta emot eller beblanda förbundets medel med andra medel (ex socialfonden) samt att det ifrågasätts om förbund ska kunna genomföra utbildningar eller strukturpåverkande insatser. Under 2025 sätts fråga om förbunden kan medverka i insatser som sträcker sig utanför den region som är medlem i förbundet. Exempelvis webb-lösningar såsom Valfärdsguiden som flera förbund i Sverige deltar i.

•Förändringar i socialtjänstlagen

Den nya socialtjänstlagen framlyft i betänkandet ”Hållbar socialtjänstlag (SOU 2020:47) och gick igenom sommaren 2025. Med den nya lagen ska socialtjänsten bli mer förebyggande, tillgänglig, jämställd och kunskapsbaserad. Sänka trösklarna och nå invånarna tidigare, innan problemen växt sig så stora och tydligare vila på forskning och beprövad erfarenhet.

I FOU Nordosts kartläggning i början av 2025 identifierades bland annat på följande utmaningar med nya SOL: samverkan, lokal data och uppföljning/analys samt att arbeta kunskapsbaserat. Finansiering, personal och kompetensförsörjning nämns också i kartläggningen samt organisatoriska gränsdragningar och arbetssätt.

Behov av stöd som nämns: Förändringsledning, kompetensutveckling, samverkan och nätverksbyggande, juridiskt stöd, ekonomiska resurser, evidensbaserade metoder, forskning, effektivare arbetssätt och kulturförändring.

•Aktivitetskrav

I enlighet med förslag om ändring av uppdraget om aktivitetsplikt (S 2022: E) ska det införas ett tydligt och anpassat aktivitetskrav för personer som uppbär ekonomiskt bistånd, där samhällsnyttiga insatser kan ingå. Aktivitetskravet ska riktas till vuxna män och kvinnor. Syftet är att motverka långvarigt bidragsberoende. Beslut väntas vid årsskiftet.

•Samsjuklighetsutredningen

Samsjuklighetsutredningen initierades för att adressera de omfattande utmaningar som uppstår när personer lider av både psykisk ohälsa och missbruksproblematik samtidigt. Syftet med utredningen var att förbättra vården och omsorgen för denna grupp som ofta faller mellan stolarna inom det nuvarande systemet.). Förslagen i utredningen syftar till att skapa en mer sammanhållen vård och omsorg för personer med samsjuklighet. Om reformen genomförs innebär det en tydlig ambitionshöjning och ökade krav jämfört med tidigare ålagda uppgifter. Man vill stimulera bättre samverkan mellan regioner och kommuner för att skapa en mer integrerad och effektiv vård- och stödstruktur.

•God och nära vård

Sveriges kommuner och regioner (SKR) yttrande – god och nära vård handlar om att skapa en mer patientcentrerad, sammanhållen och tillgänglig vård med betoning på förebyggande arbete och samverkan mellan olika vård- och omsorgsaktörer. SKR ser att en mer personcentrerad vård kan förbättra patient-upplevelsen genom att vården anpassas bättre efter individens behov. Man ställer sig samtidigt frågande kring hur samverkan mellan regionfinansierad och kommunfinansierad vård ska fungera i praktiken.

Vad säger medlemmarna?

Under oktober-november 2025 genomfördes dialoger med förbundets medlemsparter. Flera gemensamma teman framträdde i dialogerna och kartläggningen avseende utmaningar och behov framöver:

- **Förutsättningar att erbjuda individuellt operativt stöd**
Till den primära målgruppen.
- **Förutsättningar att arbeta med att hitta aktivitetsförmågan**
Hos deltagare exempelvis genom att ”träna på arbetsträningen”.
- **Myndighetsgemensamma samverkansteamet**
Teamet är uppskattat och förslag lyfts att utveckla teamet till att kombineras med kommuners drop-in stöd till kommuninvånare.
- **Kunskapsstärkande insatser för tjänstemän.**
Kunskapsstärkning inom samsjuklighet, Erfarenheten från ”Bekrafelse Indikators projektet” (BIP), upphandling med sociala kriterier, att läsa och tolka läkarintyg lyfts av parterna samt kompetenshöjning om varandras uppdrag och en ökad dialog mellan parterna efterfrågas.
- **Utveckla och bredda gruppverksamhet** med kunskap om arbetsmarknaden föreslås.
Eventuellt med en kommande aktivitetskravet kan inflödet till gruppverksamheten öka som förbundet behöver vara uppmärksam på. Förslag uppkommer även att använda kommuners lokala personal till genomförande av enstaka kurser lokalt.
- **Förslag nya insatser**
 - Individual Placement Support kopplat till missbruk
 - Peersupport som efterfrågas av målgruppen visar flera parter intresse för.
- **Uppföljning av resultat och effekter.**
- **Kommuner vill stärka samarbetet med Arbetsförmedlingen** för målgruppen som ej är inskriva på Arbetsförmedlingen (Ännu). Här behöver undersökas vad som ingår i den lokala överenskommelsen mellan kommun och Arbetsförmedling.

Vad säger målgruppen?

Under året har enskilda intervjuer och gruppintervjuer av den primära målgruppen genomförts. Genom intervjuer med deltagare i förbundets operativa verksamhet, dvs individer som ofta har behov av samordnade insatser från flera myndigheter och aktörer. Intervjuerna ger insikt i vad målgruppen upplever som framgångsrikt, vilka behov som finns ur ett deltagarperspektiv och vilka förbättringsmöjligheter som kan utvecklas.

Många av deltagarna beskriver att de, innan de tog del av våra insatser befann sig i utanförskap och ofta kände sig ensamma i sin situation. De uttryckte osäkerhet om framtiden och tvivel på om det fanns en väg framåt.

Efter deltagandet i förbundets insatser framhåller intervjupersonerna:

- **Vikten av en flexibel och individanpassad takt** i planeringen av deras insatser.
- **Arbetscoachen** lyfts fram som ett betydelsefullt stöd, och många känner sig delaktiga.
- **Att möta andra med liknande erfarenheter** uppskattas av deltagarna
- **Gruppaktiviteter** nämns som särskilt värdefulla och något positivt.
- **Möjlighet att få träna på att arbetsträna** i lugn och anpassad takt lyfts också som en värdefull stegförflyttning till att närma sig arbete.

De upplever en ökad motivation att ta steg mot arbete eller studier samt en bättre struktur i vardagen tack vare de rutiner som etablerats.

Hjälp till att navigera kring myndighetskontakter och hjälp kring den administrativa bördan lyfts också som ett bra stöd.

Lokala program och aktiviteter som stärker självkänslan, exempelvis kurser i basal kroppskännedom och arbetslivsinriktade motiverande gruppaktiviteter har lyfts som stor hjälp för deltagarna att hitta en meningsfull uppgift i rådande situation.

Samtidigt lyfter målgruppen fram följande förbättringsområden:

- **Bättre samverkan med vården.** Vissa upplever att det saknas tillräcklig kunskap inom vården om vilka möjligheter och stöd som faktiskt finns.
- **Fler anpassade arbetsträningsplatser** och utökat samarbete med arbetsgivare.
- **Stödpersoner som hjälper till att navigera** myndighetskontakter och minskar den administrativa bördan.
- **Stödpersoner som själva har erfarenhet av utanförskap** kan vara till stor hjälp för individer i liknande situationer. Genom att dela med sig av sin egen resa och verkligheten förstå vad personen går igenom, kan de skapa ett genuint och meningsfullt stöd.
- **Aktiviteter som stärker självkänslan**, exempelvis kurser i självledarskap och gruppaktiviteter, kan hjälpa individer att hitta en meningsfull roll i samhället.
- **Ett bättre system för att samordna insatser och dela** information – utan att bryta sekretessregler

Några av deltagarnas egna ord sammanfattar upplevelserna väl:

- ”Jag hade nästan gett upp. Jag har fått hopp om en bra framtid.”
- ”Jag känner att jag kommer framåt i livet, i stället för att gå bakåt.”
- ”Ett viktigt steg mot kroppskännedom och ett steg tillbaka till arbetslivet.”

Evidens och forskning

•Utvärdering av Finsam

ISF har på uppdrag av regeringen utvärderat effekterna för personer som får insatser av den stödverksamhet som finansieras av samordningsförbunden. Resultat:

- *Förbättrad försörjningssituation:* Rapporten visar att samordnat stöd genom teamverksamhet förbättrar deltagarnas försörjning, inklusive högre inkomster från arbete, minskat beroende av försörjningsstöd och ökad sannolikhet för studier
- *Minskade sjukskrivningar:* Stödet minskar sjukskrivningsdagarna och beroendet av sjukpenning, vilket bidrar till en stabilare ekonomisk situation för deltagarna
- *Könsskillnader i effekter:* Kvinnliga deltagare uppvisar större positiva effekter, såsom ökad arbetsinkomst och minskade sjukskrivningar, män minskar i högre grad sitt försörjningsstöd
- *Samverkan mellan aktörer:* Samordningsförbunden insatser, där flera parter samarbetar, är avgörande för att ge rätt stöd till personer långt från arbetsmarknaden, vilket stärker deras arbets- och försörjningsförmåga.

Läs mer; <https://isf.se/publikationer/rapporter/2023/2023-03-31-samordnat-stod-gor-skillnad>

•Systemvärdskap – ett sätt att hantera komplexa utmaningar med många samhällsaktörer

Martin Fransson, vid Karlstads universitet och forskare vid Centrum för tjänsteforskning, står bakom rapporten "Värdskap för ledning av ägarlösa tjänstesystem" som behandlar just hur stora frågor som ofta faller mellan olika aktörer kan hanteras. Genom att skapa en neutral arena möjliggör systemvärdskap samskapande och gemensamt ansvarstagande. Detta arbetssätt har visat sig vara särskilt värdefullt i sammanhang där ingen enskild aktör har fullt mandat eller resurser att lösa utmaningar på egen hand, exempelvis vid stora infrastrukturprojekt eller sociala och miljörelaterade frågor. Sådana system är speciella genom att ingen aktör har fullt ansvar, vilket kräver att flera aktörer delar på ledarskapet för att möta utmaningarna tillsammans. Rapporten introducerar ett ramverk för systemvärdskap, med andra ord ett arbetssätt och en arena där man samlar olika aktörer för att lösa komplexa utmaningar och problem.

Läs mer: <https://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1930497/FULLTEXT01>

•Individanpassat stöd till arbete (IPS), en variant av Supported Employment

En arbetslivsinriktad rehabiliteringsinsats för personer med funktionsnedsättning. Socialstyrelsen rekommenderar det individanpassat stöd även som insats för personer med skadligt bruk och beroende. Metoden är evidensbaserad och har visat goda resultat för att hjälpa personer att etablera sig på arbetsmarknaden genom att en arbetsspecialist ger kontinuerligt och individuellt stöd i nära samarbete med andra aktörer som vårdgivare och arbetsförmedlingen. Stödet utgår från individens egna önskemål och intressen, och man börjar söka arbete direkt i stället för att först genomgå en längre period av arbetsträning.

Läs mer: <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/evidensbaserad-praktik/metodguiden/individanpassat-stod-till-arbete/>

Andra projekt att snegla på

•Gränsgångarna - Koordinatorer

Projektet ska vara öppet för alla, oavsett kön, funktionsnedsättning, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller ålder. Projektet omfattar tre samordningsförbund, 15 kommuner, Västra Götalandsregionen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Gränsgångare är ett samlingsbegrepp för professionella som arbetar i organisatoriska mellanrum. I projektet finns olika professioner och yrkestitlar så som rehabvägledare, arbetsspecialister, koordinators med flera. Alla har det gemensamt att de arbetar i de organisatoriska mellanrummen för att ge stöd till människor på sin väg mot arbete. Projektet arbetar med Beskæftigelse Indikator Projektet (BIP), ett arbetssätt som bidrar till deltagarnas progression mot arbete och studier. Läs mer <https://xn--grnsgngare-r5ap.se/>

•Stockholmskraften – Team Arbetscoach, Arbetsförmedlare, Socialsekreterare.

Samordningsförbundet Stockholms stad har ett projekt som arbetar med Långtidsarbetslösa personer över 30 år som är inskrivna på Arbetsförmedlingen och som för sin försörjning uppbär försörjningsstöd från Stockholms stad. Det multikompetenta teamet möter deltagaren tillsammans och deras samlade kompetenser ökar träffsäkerheten och bidrar till en bättre förståelse för hens förutsättningar och behov. Multiteamen ska genomföra en gemensam kartläggning med deltagaren som har fokus på arbete, studier och deltagarens förmågor. Deltagaren ska få en samordnad planering i stället för separata planeringar från de olika aktörerna. Teamet har kontaktpersoner hos Försäkringskassan.

Läs mer <https://samordningstockholm.se/insatser/stockholmskraften/>

•IPS för personer med Beroendeproblematik

Samordningsförbundet Stockholms stad har ett projekt för personer med beroendeproblematik som har en vilja att delta i ett forskningsprojekt och är motiverade till att börja arbeta eller studera. Personerna är aktuella på Ekonomiskt bistånd och Vuxnenhet. Projektet arbetar enligt IPS-metoden för personer med beroendeproblematik. Metoden utvecklades ursprungligen för målgruppen med psykisk funktionsnedsättning som vill börja arbeta. Grundtanken är att en arbetsspecialist ger stöd i att finna, få och behålla arbete eller studier. Personer kommer i högre grad och snabbare ut i arbete jämfört med traditionell arbetsrehabilitering. Dessutom märks positiva effekter på personernas mående och behovet av vård minskar över tid.

Läs mer <https://samordningstockholm.se/insatser/ips-for-personer-med-beroendeproblematik/>

•PEER Support - Personlig Egen Erfaren Resurs support

Metoden innebär att utveckla och etablera förutsättningarna för professionella kamrattstödare. Konkret innebär detta att personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa utbildas till att arbeta som stödpersoner oftast inom verksamheter som erbjuder vård, stöd eller rehabilitering men bör också fungera inom andra områden. I Sverige är metoden ny, men i länder som USA, Holland och England har den med framgång prövats under flera år. NSPH har i ett projekt under perioden 2016–2018 tagit fram en nationell plattform för en svensk utbildning inom Peer support, samt utbildar Peer supportrar. Läs mer i rapporter som NSPH:s samlat

<https://nsphvastragotland.se/material/rapporter-om-peer-support>

Statistik offentlig försörjning

Statistik hämtad från Kolada och Statisticon; <https://studios.statisticon.se/finsam/>

På statisticon finns även data uppdelat per kommun.

•**Offentlig försörjning** är lägre jämfört med andra kommuner i regionen i fem av Roslagens sex kommuner. Norrtälje ligger över regionsnittet och i nivå med Sverige som helhet. Dominerande offentlig ersättning är från Försäkringskassan med sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning. Norrtälje sticker ut som den nordostkommun som ligger närmast riksgenomsnittet i flera nyckeltal, medan övriga nordostkommuner har tydligt lägre nivåer.

•**Andel med sjukpenning** är lägre i fem av nordostkommuner, Norrtälje ligger över sverigesnittet. I alla kommuner är andels kvinnor som är sjukskrivna större än män, samma som snittet för landet.

•**Andel med etableringsersättning** har sen 2017 drastiskt sjunkit fram till 2021 för att stabiliserats på en låg nivå. Nordostkommunerna ligger under riksgenomsnittet och Stockholms läns snitt, med särskilt låga siffror i Täby, Vallentuna och Vaxholm. I en av fyra kommuner finns en könsskillnad där fler kvinnor tar del av ersättningen. Vilket även ses i Sverige som helhet.

•**Ekonomiskt bistånd**

Nordostkommunerna har genomgående lägre nivåer av ekonomiskt bistånd än riket och Stockholms läns snitt, särskilt Danderyd, Täby och Vaxholm. Norrtälje har dock högre nivåer, men fortfarande under riksgenomsnittet.

•**LLS insatser**

Andelen invånare med LSS-insatser är generellt lägre i nordostkommunerna än i riket och Stockholms läns snitt, särskilt i Täby, Vallentuna och Vaxholm. Norrtälje och Österåker har något högre andel än övriga nordostkommuner.

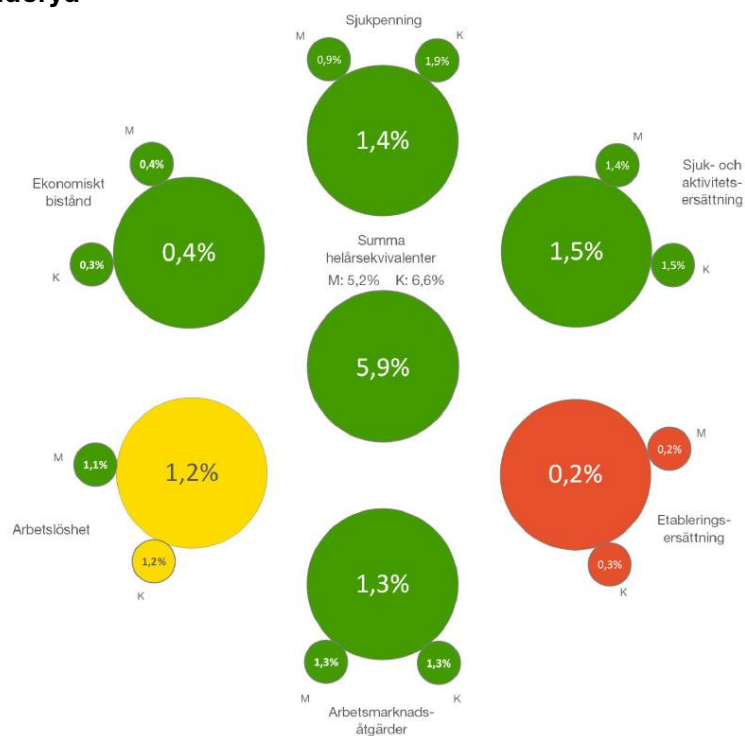
•**Arbetsmarknadsåtgärder** är lågt jämfört med andra kommuner i regionen i fem av nordost kommuner. Norrtälje ligger mer på snittet för regionen.

Nyckeltal		Område	2023	2024	2025
Invånare 16-64 år, antal	 	Danderyd	19 213	19 402	
		Norrtälje	36 746	36 978	
		Täby	46 875	47 658	
		Vallentuna	21 926	21 956	
		Vaxholm	6 826	6 815	
		Österåker	30 096	30 442	
Invånare totalt, antal	 	Danderyd	32 419	32 425	
		Norrtälje	65 770	66 585	
		Täby	76 738	77 744	
		Vallentuna	35 076	35 119	
		Vaxholm	11 817	11 822	
		Österåker	49 282	49 787	

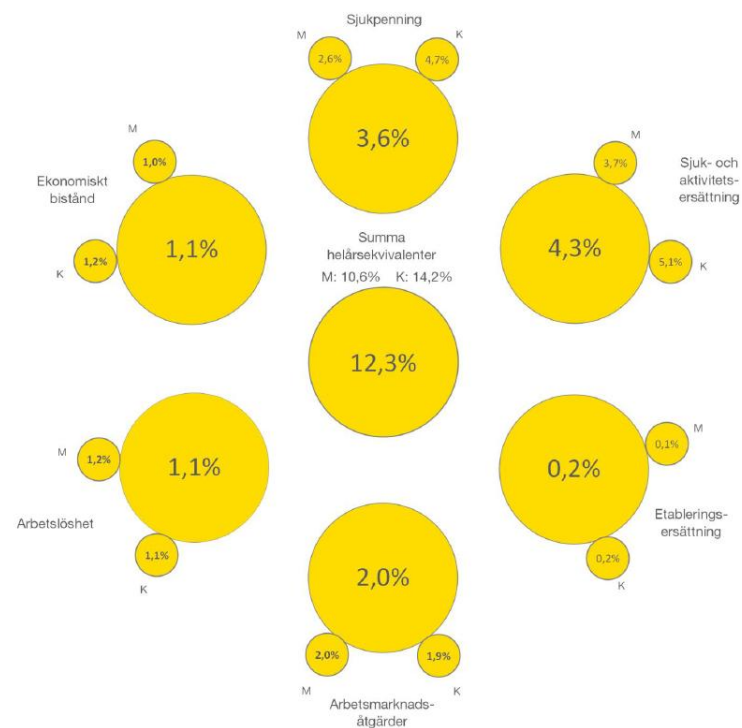
Försörjnings-profil 2024

Figuren ger en helhetsbild av den offentliga försörjningen i kommunen, uttryckt som antalet helårsekvivalenter i relation till folkmängden i arbetsför ålders (20–65 år). Färgerna visar hur värdena i kommunen förhåller sig till övriga kommuner (rangordning). De kommunerna med högsta värdena får röd färg, de kommunerna med lägsta värdena får grön färg och de i mitten gul färg. Förutom indikatorerna för kommunen som helhet presenteras även motsvarande värden uppdelat på kvinnor och män.

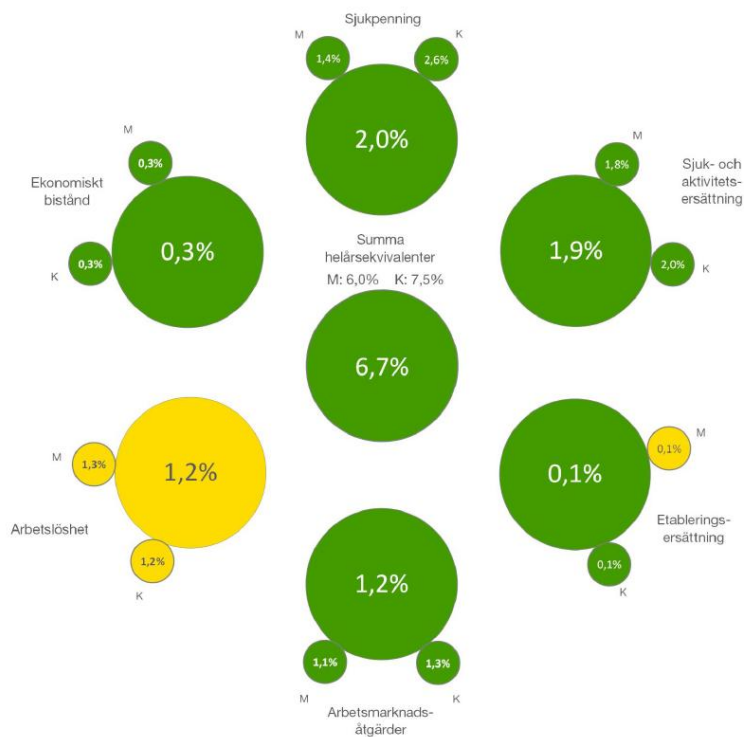
Danderyd

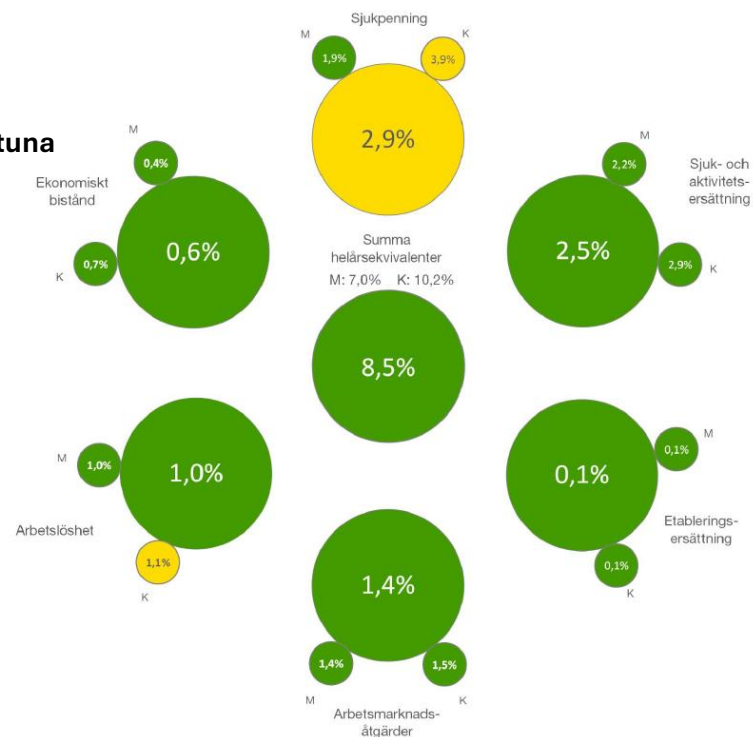
Norrtälje

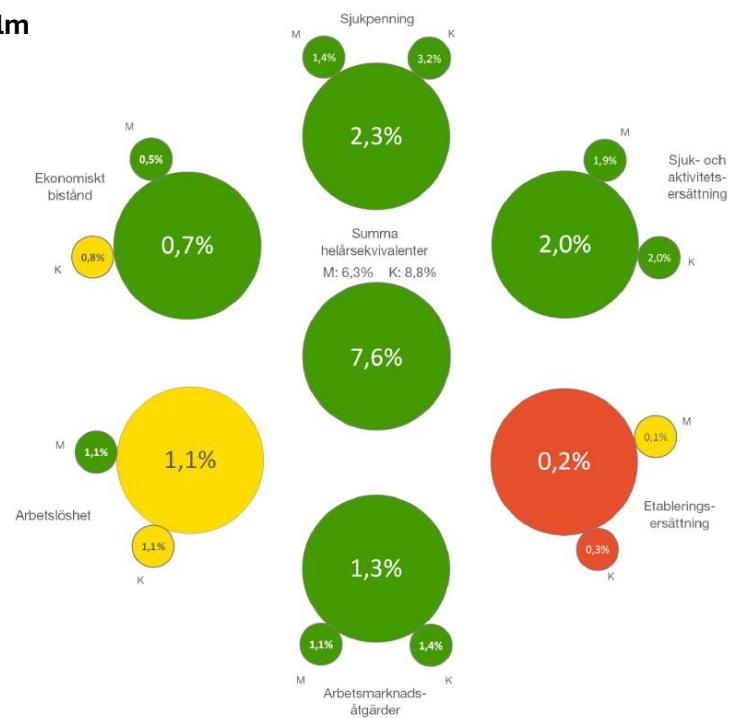
Täby

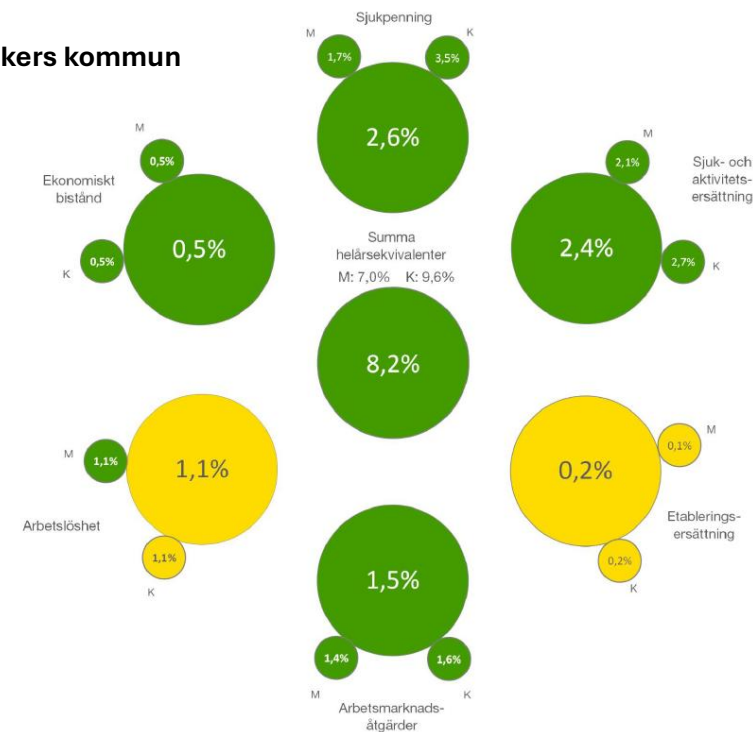
Vallentuna

Vaxholm

Österåkers kommun

Ersättningssystemens användning i länets kommuner

Diagrammen visar - per kommun i länet - fördelningen av helårsekvivalenter för olika ersättningssystem år 2024.

Kommunerna har sorterats i fallande ordning utifrån storleken på de totala helårsekvivalenterna i relation till folkmängden i arbetsför ålder (20-65 år).

Andel HE per kommun och ersättningssystem 2024
(åldrarna 20-65 år)

